

Vägra prischock!

Så fick vi en kall och snörik vinter till! Och i pressen hörs samma kör som i fjol: Det är skandal med snöröjningen och transportererna. Refrängen är också densamma: "Ska de aldrig lära sig – SJ, politikerna, Vägarverket m.fl.

På ett område kan man dock hålla med att man borde ha lärt sig något och det gäller energitillförseln. För nog är det konstigt att landets kraftresurser inte finns tillgängliga när de behövs som bäst. Och det blir inte mindre konstigt att kraftföretagen tjänar mer pengar ju sämre deras anläggningar fungerar!

Det måste bli rejält med bonus för det, kan man anta?

Lite konstigt tycker man också att det är, att när pressen och alla kommentatorer ska fundera över vad man ska göra, så får vi olika förslag om marknadsreformer och sätt att producera el.

Men inte ett ord om att använda mindre energi. Inte någonstans!

Villaägarna har visat att en genomsnittlig eluppvärmd villa kostar 3 200 kr mer på grund av dessa onödiga prishöjningar!

Vi bör nu alla ta chansen nu att skriva artiklar, debattinlägg och insändare i lokalpressen och visa hur lätt det är att spara in dessa pengar (se sid 6!).

Vi kan med mycket enkla medel och utan att ändra vår livsstil, bara lite grann i beteendet, spara de pengarna istället för att sända dem till kraftbaronerna.

Och sedan sparar vi lätt lika mycket alla kommande år! Det är enkelt. VÅGRA PRISCHOCK!

Hans Nilsson, ordförande

EnergiInsikt – vår turné från Älmhult till Borlänge

Den 19 januari går startskottet för EnergiInsikt, den kraftsamling för energieffektivisering som vi under våren ska genomföra tillsammans med EEF och FSEK, de regionala energikontoren.

MED BÖRJAN i Älmhult den 19 januari och Oskarshamn den 20 januari kommer vi att anordna seminarier och minutställningar på 24 platser runt hela Sverige, för att nå ut till dem som lokalt fattar beslut om att effektivisera eller ej, dvs fastighetsägare, små industrier, kommunala bolag och politiker.

Alla medlemmar i EnergiRådgivarna hälsas välkomna till detta evenemang. Deltagandet är kostnadsfritt för alla medlemmar i FSE och EEF. Ett gyllene tillfälle, med andra ord, att visa upp sig för den lokala marknaden.

Tanken är att vi energirådgivare ska få chansen att bredda våra kontakter åt alla håll. Med andra som har samma syften, andra som levererar lösningar och produkter, andra som har ett finger med i spelet att effektivisera, men som kanske inte vet om att de egentligen är en av oss!

Samt att de som ska bestämra sig för att anlita oss får upp ögonen och ges en vidare utblick.

Medlemmarna i EEF kan å sin sida komma närmare flera kunder och knyta bättre kontakter med de institutioner som påverkar dem.

På det viset kan vi nå bättre ut med våra lösningar.

Vi ses!

Hans Nilsson, ordförande i EEF

24 orter, från den 19 januari till den 19 maj!

- 19/1 Älmhult, Folkets hus
- 20/1 Oskarshamn, Forum
- 3/2 Jönköping, Energicentrum A6
- 9/2 Kristianstad, Yllan
- 10/2 Malmö, Swedbank Arena
- 15/2 Karlskrona, Folkets hus
- 15/3 – 17/3 Göteborg, monter på EnergiUtblick
- 23/3 Linköping
- 24/3 Eskilstuna, Munktell Science Park
- 30/3 Västerås, Aros Congress Center
- 31/3 Uppsala, Uppsala Konsert & Kongress
- 1/4 Vänersborg - i samband med bostadsmässan
- 6/4 Stockholms län
- 7/4 Stockholms län
- 11/4 Karlstad (ev 14/4)
- 13/4 Visby
- 14/4 Örebro (ev 19/4)
- 4/5 Luleå
- 5/5 Umeå
- 11/5 Östersund
- 12/5 Sundsvall
- 18/5 Bollnäs
- 19/5 Borlänge

I skrivande stund är det bara 23 orter! Den planerade träffen i Halmstad den 26 januari har dessvärre avbokats. Förhoppningsvis kan vi komma till Halmstad vid ett senare tillfälle. Håll utkik på hemsidan www.energiradgivarna.com

Preliminärt program på de olika orterna

- 14:30 Inledning / Inspirationsföredrag. EEF (Lotta Bångens/ Hans Nilsson + lokalt dragplåster.
- 15:00 Vad är på gång? Energitkontoren informerar
- 15:30 Goda exempel – lokalt företag. Lokal energi- och klimatrådgivare biträder. 2 st 10+10 min
- 15:50 Kaffe
- 16:00 Pass med möjlighet till föredrag, parallella sessioner* / matchmaking**
- 17:00 Presentation av de utställande företagen och nyheter
- 17:10 "Mässa". Från 18:00 öppet för allmänheten. Mötet avslutas kl 19:00

*Under de parallella sessionerna i programmet finns möjlighet att hålla kortare föredrag. Möjligheterna beror på de lokala förutsättningarna (antal konferensrum mm). Hör av Dig om Du är intresserad!

**Programpunkten "matchmaking" kommer att variera från plats till plats.

Bli medlem i Energi-
Rådgivarna!
Anmäl dig på
www.energiradgivarna.se

Hur går man med i
sektionen för energi-
deklarerare?

På www.energiradgivarna.com under "Bli medlem" finns en anmälningstalong. Det går även bra att ringa till vårt kansli på 08-343245.

Frågor om sektionen besvaras av Kåge Schildt kage@schildts.se

EnergiRådgivarnas styrelse:

Hans Nilsson, ordförande
nosslin@telia.com

Jesper Peterson, vice ordförande
jesper.peterson@naturskyddsforeningen.se

Maria Perzon, sekreterare
maria.perzon@bengtdahlgren.se

Johan Schön, kassör
johan.schon@srv.se

Michael Koucky, ledamot
michael.koucky@koucky.se

Lisa Ossman, ledamot
lisa.ossman@hallbarutvecklingvast.se

Mona Tjernström, ledamot
mona.tjernstrom@sundsvall.se

Kåge Schildt
kage@schildts.se

Ingela Brandén, suppleant
ingela_branden@hotmail.com

Roland Jonsson, suppleant
roland.jonsson@hsb.se

www.energiradgivarna.com
S:t Göransgatan 84
112 38 Stockholm
tel: 08-343245
kansliet@energiradgivarna.com

Filmer du inte trodde fanns – kolla in och rösta bums!

Du som regelbundet kollar på www.energiradgivarna.com har naturligtvis inte missat att EnergiRådgivarna är med på ett hörn på årets filmfestival i Göteborg 28 januari – 7 februari.

Tillsammans med DinEl – ett elhandelsbolag som säljer elmärkt Bra Miljöval – och Naturskyddsföreningen, arrangerar vi en filmtävling där YouTube-filmer på temat energieffektivisering deltar!

När detta nummer av Dialog produceras är det ännu tid för den som vill att tipsa oss om filmer

HUMOR

- Tre små grisar <http://vimeo.com/17464098>
- Raddox - Spara el, kan aldrig va' fel <http://www.youtube.com/watch?v=LomxLynKzS8&feature=related>
- Energieffektivitet goes Bollywood <http://www.youtube.com/watch?v=FPPrnCtVPNuQ>
- Lyset där bak <http://www.youtube.com/watch?v=0tn4MqETFi8=1>

SKRÄCK

- 10:10 Your choice! http://www.youtube.com/watch?v=5-Mw5_EBk0g=player_embedded

DOKUMENTÄR

- Skellefteå Kraft <http://www.youtube.com/watch?v=b0JOzfG72i4>

DJUR & NATUR

- Pingvinen pinnar på http://www.youtube.com/watch?v=_kocZ-j-o3I=channel
- Elefanten i duschen <http://www.youtube.com/watch?v=h8Ek3v1RBEU=channel>
- För varmt för isbjörnen <http://www.youtube.com/watch?v=rmNqpKbH0co=channel>

Tipsa Dialog!

Välkomna att tipsa oss om nyheter som kan vara intressanta att läsa om för andra medlemmar i EnergiRådgivarna. Mejla till jesper.peterson@naturskyddsforeningen.se eller till yrsa@bahnhof.se.

Prenumerera gratis på

Energimyndighetens nyhetsbrev för energirådgivare!

som borde vara med i tävlingen.

Skicka dem senast den 1 februari till kansliet@energiradgivarna.com. I skrivande stund har vi fått in nio filmer – se nedan! Det kan bli fler – kolla på hemsidan!

Vi tror att de allra flesta kommer att bli mycket överraskade över vilken kreativitet som flödar i dessa filmer. Många bidrag är vansinnigt kul, andra hemska, crazy, snälla, några huvudsakligen informativa.

Vilken film som vinner avgörs den 5 februari. Prisutdelning sker i Göteborg. Rösta på din favorit! Kan du inte bestämma dig går det bra att rösta på flera bidrag. Du kan vinna entrépass till filmfestivalen och filmgalan!

Rösta senast 1 februari genom att mejla filmnamnet & ditt namn till kansliet@energiradgivarna.com!

På gång i vår:

- 20 jan, **Energideklarationsdagen**, Stockholm
- 19 jan-19 maj, **EnergiInsikt** – se sid 1
- 28 jan-7 feb, **Filmfestivalen i Göteborg med filmer om energieffektivisering**, se ovan
- 8-12 feb, **Northern Light Fair**, Älvsjö
- 16 mars, **Årsmöte för FSE**, Göteborg, se sid 3
- 15-17 mars, **Energiutblick**, Göteborg
- 1-3 april, **Bomässa**, Vänersborg
- 9-13 maj, **Elfack med belysningsmässa**, Göteborg
- 9 juni, **Skånes energiting**, Malmö

Energideklarationerna – bara snabba cash till lycksökare?

Strama upp systemet med energideklarationer snarast! Annars finns risken att folk slutar bry sig om energideklarationerna helt och hållet. Det som blir kvar är på sin höjd ett papper utan innehåll som utfärdas av oseriösa lycksökare.

Det skriver Energirådgivarnas sektion för energideklarationer i en skrivelse till ett flertal myndigheter (Boverket, Swedac, Energimyndigheten, Näringsdepartementet, Näringsutskottet, Näringsutskottets medlemmar, Miljödepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting).

Systemet med energideklarationerna kräver en rad förbättringar, menar EnergiRådgivarna. Problemet på marknaden är inte priset på deklarationerna och definitivt inte konkurrensen utan kvalitén. Kunden får helt enkelt inte valuta för pengarna idag och ännu mindre om situationen tillåts bestå eller rentav försämrats ytterligare.

EnergiRådgivarna föreslår där- för att följande åtgärder vidtas:

- Tillse att kommunerna snarast kommer igång med uppföljningen av icke energideklarerade byggnader samt se till att det finns ett incitament för detta.
  - Skärp kraven på platsbesök och förslag på åtgärder.
  - Förtydliga lagen och förordningen om energideklarationer så att det klart framgår att den inte är möjlig att avtala bort.
  - Behåll kravet på ackreditering – i annat fall blir istället ännu enklare för oseriösa företag.
  - Skärp kraven för de icke certifierade personer som arbetar med energideklarationer i ackrediterade företag.
  - Tillse att Swedac i sitt kontrollarbete lägger större vikt vid kvalitetskontroll samt verkar för att få bort oseriösa aktörer från marknaden.
- ”Vi är mycket intresserade av

en dialog med samtliga berörda myndigheter och organisationer för att åstadkomma förändringar i systemet så att det fungerar på det sätt som ursprungligen var meningen.

Dock brådskar det innan seriösa företag bestämmer sig för andra verksamhetsområden och oseriösa företag på ett enkelt sätt gör verksamheten helt ointressant.

Det finns idag ingen ekonomisk grund för företagen att upprätthålla kompetensen då den inte motsvaras av några intäkter. Vi bedömer att det finns en betydande risk att hela systemet med energideklarationer avvecklas av sig själv inom ett par år.”

Hela skrivelsen kan laddas ner på www.energiradgivarna.com

MÅNGA REAKTIONER!

– Vi har fått många reaktioner på skrivelsen även om den publicerades mitt i julruschen.

– Riksdagsmän och kvinnor har hört av sig såväl som myndigheter och i huvudsak har skrivelsen uppfattats väl och den bekräftar vad många gått omkring och trott.

– Vi märker och att den sprids hej vilt via mail och det tyder på ett stort intresse för innehållet.

– Nu när helgerna är slut och alla återvänt till vardagen förväntar vi oss mer konkreta diskussioner och frågeställningar med anledning av skrivelsen, säger Kåge Schildt, medlem i EnergiRådgivarnas sektion för Energideklarationer.

Årsmöte!

EnergiRådgivarnas årsmöte hålls i samband med Energiutblick, onsdag 16 mars kl. 17.30-18.30.

Lokal för årsmötet är bokad i takvåningen på Bengt Dahlgrens nya kontor i Krokslätts fabriker, 8 min med spårvagn från Mässan. Samling vid Mässans utgång kl. 17:10 för kollektiv transport.

Namnbyte?

Styrelsens förslag är att byta namn till ”Föreningen Sveriges Energieffektiviserare” alternativt ”Energieffektiviserarna”. Detta förslag togs upp på förra årsmötet, men man beslutade då att skjuta på det. Styrelsen har tillsatt en beredningsgrupp som går igenom de förslag som nu finns.

Vad tjänar du? Dags för ny löneenkät

EnergiRådgivarna kommer att upprepa förra årets lönekartläggning för Sveriges alla kommunala energi- och klimatrådgivare och hoppas att den ska vara till hjälp för våra medlemmar.

Förra året var det första gången som den rikstäckande lönekartläggningen gjordes och det var många som uppskattade löneenkäten och tyckte att det var värdefullt att ha ett underlag att stötta sig på under lönediskussionen.

De som besvarar enkäten kommer att kunna vara med på utlottning av böcker.

Detaljerad statistik från enkäten kommer att delges alla medlemmar i EnergiRådgivarna. För övriga Energi- och klimatrådgivare kommer delar av statistiken att finnas tillgänglig på föreningens hemsida. För att bli medlem gå in på hemsidan www.energiradgivarna.com.

Svaren från enkäten kommer att behandlas helt anonymt.

För Föreningen Sveriges Energirådgivare/
Lisa Ossman och Mona Tjernström

Många studenter på kongressen i Uppsala

Energirådgivarnas 31:e kongress gick av stapeln i Uppsala och hade 138 deltagare. En stor andel av dessa var studenter. Temat för kongressen var energideklarationer.

Dokumentation från kongressen finns på www.energiradgivarna.com

Randall Bowie, tidigare EPBD-handläggare vid EU-kommissionen, inledde dagen med att informera om den ursprungliga tanken med energideklarationer som ett viktigt verktyg för energieffektivisering. Randall berättade även om de förändringar som kommer i och med det nya EU-direktivet.

Mari-Louise Persson, Energi- och klimatrådgivare i Uppsala kommun tryckte på hur viktigt det är att tänka på att plocka ner alla äpplen när stegen ändå är framme, avseende såväl inventering som effektiviseringsarbete.

Dessutom informerade Vasakronan med hjälp av Birgitta Govén om hur de bedriver energideklarationer i egen regi.

Henrik Jönsson, Bengt Dahlgren AB föreslog att energideklarationerna ska bli en färdplan som visar hur en byggnad över tid kan förändras för att på sikt uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen 20/20 och 50/50.

Henrik Swärd, Precision Teknik AB berättade om hur termografe-

ring kan användas vid energideklarationer.

Fredrick Andersson, Energi-myndigheten gav information om energikartläggningscheckar.

Michael Koucky, Energirådgivarna aviserade den stora potential för energieffektivisering som finns i transportsektorn.

Göran Werner, WSP/BeBo informerade om projektet Rekordlig renoverings mål att halvera energianvändningen i befintliga flerbostadshus.

BOVERKET OCH SWEDAC

Efter dessa presentationer var det dags för Kåge Schildt, Energirådgivarna att fråga ut Thomas Johansson, Boverket och Göran Helldén, Swedac för att få svar på frågan hur energideklarationer ska bli ett bättre system för energieffektivisering.

DAGS SÄTTA NER FOTEN

Bengt Nyman, ordförande i utredningen om byggnaders energiprestanda 2003-2005 summerade dagen genom att hävda att för att

klara energisparmålen 20 % till 2020 och 50 % till 2050 behöver Boverket sätta ner foten i besiktningens frågan och stärka experternas ansvar och oberoende.

LYCKAD KONGRESS

Sammanfattningsvis kan sägas att det var en mycket lyckad kongress med många intressanta och givande diskussioner. Nu gäller det bara att hålla tummarna, alternativt tumskruvarna, för att energideklarationer i framtiden verkligen ska bli ett mer effektivt verktyg.

text: Maria Perzon

Energirådgivarna/Bengt Dahlgren AB

FOTO: CARL BERGFOTO.SE

Du som studerar – bli medlem redan nu i EnergiRådgivarna!

Du som utbildar dig inom ett område med anknytning till energieffektivisering skulle säkert ha mycket glädje av att vara medlem i EnergiRådgivarna, både nu under studietiden och framför allt när du kommer ut i arbetslivet.

Du får tillgång till aktuell och fördjupad information om vad som händer inom vårt område, möjlighet att förkovra dig och att nätverka bland våra medlemmar. Kanske din blivande arbetsgivare rentav finns ibland oss?

Tillsammans blir vi ännu starkare som förening och adderar din kunskap och dina idéer bland oss medlemmar. Det är värdefullt för oss!

För endast 350 kr per år (Studentpris. Alltså 29:17 i månaden) får du:

- ☞ Nättidningen Dialog och papperstidningen VVS-Forum
- ☞ Erbjudanden om olika utbildningar/enstaka kurser
- ☞ Möjlighet att skapa värdefulla kontakter inom din profession
- ☞ Reducerat pris på deltagande i vår kongress, med föreläsningar och annat
- ☞ En länk mellan skola och arbetsliv

Läs mer om oss och anmäl dig som ny medlem på www.energiradgivarna.com

Välkommen i gänget!

Årets energirådgivare 2010 SABO och Willy Ociansson

Under kongressmiddagen i Uppsala utsågs årets energirådgivare 2010; SABO-företagens Skåneinitiativ och Willy Ociansson.

SABO-FÖRETAGENS SKÅNEINITIATIV har beskrivits som ett Kyoto-protokoll för de kommunala bostadsföretagen genom att under tecknarna förbinder sig att under en 9-årsperiod minska energianvändningen med 20 %.

När man på detta sätt går längre än den svenska målsättningen och uppfyller EU:s intentioner i de olika direktiven och handlingsplanerna, blir man ett nationellt och internationellt föredöme.

Energirådgivarnas motivering för **WILLY OCIASSONS** utmärkelse lyder:

Willy är en sådan person som man önskar att man hade som granne. Han fixar, han vet hur och var, och han har alltid ett leende på läpparna och ett vänligt ord på vägen.

Vi har lärt känna honom som den energikunnige som under sitt yrkesliv alltid förändrat. Inte bara de objekt han arbetat med, utan

även sin arbetsplats, sin organisation och den teknik han jobbar med genom att ständigt uppfinna något nytt.

Genom avancerade uppfinningar, sunt förnuft och praktiska tillämpningar genomför Willy energi effektiviseringar med en glöd som vi gärna vill belöna.

Årets energirådgivare

Utmärkelsen har delats ut i ett tjugotal år och tilldelas såväl en person som en institution eller ett företag. I fjol utsågs företaget Egen El och året dessförinnan DN motor.

Bli medlem i Energirådgivarna – du behövs!

Du som arbetar professionellt med energifrågor – exempelvis som energirådgivare, energideklarant, konsult, tjänsteman/kvinna, forskare eller genom att utveckla eller installera energibesparingsåtgärder.

Energirådgivarna är föreningen som samlar energiproffsen i Sverige och vi skulle gärna ha med Dig som medlem.

Föreningen arbetar för att energifrågor ska hamna högt på den politiska dagordningen och driver särskilt behovet av energieffektivisering som en viktig åtgärd för att nå miljömålen och bättre ekonomisk effektivitet.

Förutom att ge energiproffsen en samlad röst verkar Energirådgivarna även för att sprida information, för att öka kompetensen bland föreningens medlemmar och för att stärka professionella nätverk och kunskapsutbyte. Detta sker bland annat genom medlemstidningen Dialog, den årliga föreningskongressen och vår medverkan på Energiutblick. Vidare anordnar föreningen målgruppsanpassade utbildningar inom energiområdet som är särskilt förmånliga för medlemmar.

Energirådgivarna är en ideell förening som i nästan trettio år

har varit en röst för effektivt och rationellt utnyttjande av energi och en samlingspunkt för energiproffs.

Energifrågor är mer aktuella än någonsin. Genom att gå med i Energirådgivarna stärker du möjligheterna att lyfta upp energieffektiviseringsfrågan på agendan och får tillgång till föreningens nätverk och förmåner.

Mer information hittar Du på föreningens hemsida, www.energiradgivarna.com. Där kan Du även anmäla dig som medlem.

Välkommen!

Hans Nilsson
ordförande i Energirådgivarna

**Vågra pris-
chock!**
– spara energi

**Även denna vinter
drabbas svenska
elanvändare av en
elprischock.**

Enligt Villaägarna mot- svarar prisökningarna 3200 SEK för en genom- snittlig villa och enligt EON är användningen i en genomsnittlig villa 25000 kWh per år för- delad på värme (60%), hushållsel (20%) och varmvatten (20%).

Fastighetsägarna har låtit granska den svenska elmarknaden med dess nuvarande tekniska förhållanden och ägarförhållanden och kommit till slutsat- sen att överpriserna beror på systematiska fel så att de stora produ- centerna tjänar på att anläggningarna inte hålls i skick.

Elpriset för en genom- snittskund med denna förbrukning är c:a 1,5 SEK/kWh, inklusive skat- ter och avgifter, vartill kommer nätavgiften vars rörliga del är c:a 0,1 SEK/kWh. Detta innebär att en energibesparing på c:a 8% (d.v.s. 2000 kWh/år) skulle motverka elprishöjningen.

Därför har Energiråd- givarna sammanställt några heta tips som finns på hemsidan. Kolla där!

Vinterns elpriser

Pappa vet bäst, sonen vinner i Jonssons energitävling

Det började med att min son Richard klagade på dyra elräkningar på hösten 2008. Han använde 3200 kilowattimmar per år i en 2:a. Hur kan man enkelt förklara hur man skall göra?

Bra film här om energieffektivisering på You tube!

Som proffs vet man hur enkelt det är att spara el. Men en aktiv person som jobbar heltid är inte så mottaglig för de goda råden även om de är gratis.

Ett tävlingsmoment sporrar så vi slog helt enkelt vad om vem som kunde nå den lägsta elanvändningen under år 2009.

Tävlingsdeltagarna utökades

med dottern Alexandra och hennes kille. Priset till vinnaren var en tre-rätters middag till den eller de som fick den lägsta elanvändningen under 2009. Den som förlorade skulle ordna middagen.

Mätningen var enkel eftersom alla elmätare fjärravläses av nätoperatören en gång per månad så det var fakturan som gällde som tävlingsdokument.

Hemma hos mig är vi tre personer. Min fru Susanne, yngsta sonen Thomas och jag. Mitt problem var hur jag skulle få yngsta sonen med på tävlingen utan att bli osams med honom.

Lösningen blev att jag monterade in en elmätare som mätte all el till tv, dvd, spelkonsol och data. Jag lovade honom 500 kr minus de antalet kWh elmätaren stod på vid årets slut. Detta kanske kan betraktas som ett mutbrott? Vem vet – men när det gäller att spara energi är allt tillåtet.

JÄRNBOLL

Han fick järnkoll på sin förbrukning och glatt nästan varje dag talade han om för mig hur dyrt det skulle bli för mig när året var slut.

Under våren gick hans TV sönder och vi köpte en ny.

En gång kom jag in i hans rum och TV:n stod på utan att han var där. Jag frågade om han hade slutat tävla? Vad tror ni han svarade? Jo, pappa, den nya TV:n är så snål att det inte märks på mätaren om TV:n är på eller inte.

Försök och hitta ett motargument till detta om ni kan. Jag kunde det inte.

Det visade ett stort engagemang i tävlandet i alla fall. Vid årets slut fick jag betala honom 320 kr ef-

Med ändrat beteende vann Richard över Roland

En tävling är alltid en tävling tänkte jag när farsan föreslog att vi skulle se vem som kunde göra av med minst el under ett helt år.

Tre hushåll skulle ingå i tävlingen, mamma, pappa och lillebror, syster och hennes kille, sist men inte minst jag själv. Mätningen gjordes i kWh varje månad. Förutom att vinna en tre-rätters middag och få en lite tjockare plånbok såg jag tillfredsställelsen i att visa lillasyster att storebror kan bäst och framförallt att göra av med mindre el än energiexperten själv.

Egentligen var det inte speciellt mycket som gjordes, lågenergilampor var redan satta på plats det lilla jag gjorde var att ändra mitt beteende.

Jag brukade ha min tv ståendes på standby, nu stängde jag av den när den inte användes. Samma sak med datorn.

Jag började släcka alla lampor i de rum som jag inte var i samt

att jag kontrollerade att ingenting lös när jag gick hemifrån. Jag började dra ur mobilladdaren ur eluttaget när jag inte använde den.

Redan efter första avstämningen i januari kände jag att jag låg bra till, om jag fortsatte att dra ner på lite till skulle de andra

inte ha en chans. Jag började stänga av dvdspelaren, förstärkaren och boxern till tvn också, med gott resultat.

Efter avstämningen i december stod jag som vinnare från att ha gjort av med 3200 kWh, landade jag nu på ca 2000.

Detta innebär ungefär 2000 kronor med dagens elpriser utan att egentligen ha gjort speciellt mycket, det ska väl i och för sig erkännas att den

lokala pizzabagaren nog tjänade lite mer pengar på mig än vad han skulle ha gjort utan denna tävling, det drar ju mindre ström om man inte sätter på spisen ;). Så nu är jag mätt på pizza, prestige och en tre-rättersmiddag.

Richard (Energiexpert?)

Lönsamt uppvaknande

Patrik Chruzander på Birstaverken utanför Sundsvall deltog i projektet ” Minst en miljard anledningar att energieffektivisera” och plötsligt öppnade sig en ny värld.

tersom han bara hade använt 180 kWh. Man skulle kunna tycka det var surt att betala honom men det är bättre att han får pengarna än elleverantören.

Otroligt nog vann stora sonen Richard. Han sänkte sin elanvändning med nästan 40% detta utan att göra några investeringar i prylar.

Han ändrade bara sitt beteende. Genom att investera i sitt eget beteende kan man komma långt. Ja till och med längre än att köpa prylar. Besparingen blev nästan 2000 kr förutom middagen sett med dagens priser.

HUR GICK DET FÖR DE ANDRA?

Dottern sänkte sin förbrukning med 300 kWh till 2700 kWh. Hon har då en tvättmaskin som drar en del medan vi andra har tillgång till separat tvättstuga som går via annan elmätare.

Förloraren blev jag för jag lyckades spara bara 250 kWh och landade på 2719 kWh. Som försvar kan man väl hävda att jag redan hade minskat min användning under tidigare år och har en större lägenhet. Toppnoteringen för min del låg på ca 3800 kWh.

Tillsammans sparade vi 1750 kWh under tävlingsåret 2009.

HALVERINGSMÅL KAN BLI FEL

Gör man paralleller till de nya ombyggnadsreglerna där man skall halvera energianvändningen vid större ombyggnader så straffas man om man redan har gjort energisparåtgärder. Det rimliga vore att man skulle ner till en viss nivå i stället.

Detta kanske skulle innebära att de som renoverar och bygger om redan ligger lågt i energianvändning. Detta kanske är anledningen att man har råd att bygga om eftersom man har ett bra driftnetto tack vare låga energikostnader.

Finns det andra som vill tävla?

Roland Jonsson

– Det känns som om man har varit blind tidigare, säger han.

Med små enkla åtgärder och förändrat beteendemönster kan Birstaverken spara uppåt 10 procent av sin elförbrukning.

Det är 240 Megawattimmar vilket motsvarar elförbrukningen för 10 normalvillor under ett år.

Det är Västernorrlands Energikontor i samarbete med SAMT som arrangerar projektet.

På fikarasterna pratas det ofta om hur man får ner energiförbrukningen. Hemma alltså. På jobbet snurrat allt på som vanligt.

– Utgiftsposten för elförbrukning har varit tämligen konstant och det har vi nöjt oss med. Att den skulle kunna bli mindre har inte varit aktuellt förrän nu.

BIRSTAVERKEN har tillsammans med fem andra företag gått kursen ”En miljard anledningar att spara energi” som Energikontoret i Västernorrland och SAMT arrangerat.

–Vi hade första träffen här på Birstaverken och det blev ett

rejält uppvaknande, säger Patrik Chruzander.

Lampor som brann i utrymmen där ingen vistades, överdimensionerade kompressorer, värmeslingor i taket med full fräs året runt, dygnet runt, tidur som var ur funktion, värmelemnet som stod på till ingen nytta. Kort sagt - elslöseriet var stort.

– Man kan sammanfatta det hela med okunskap, slentrian och ointresse, säger Patrik Chruzander som idag är en helpeppad energisparare.

På Birstaverken är det nu sluteldat för kråkorna.

De har gjort rejäla genomgångar av hela anläggningen med ”energiglasögonen” på och utifrån det gjort en handlingsplan på kort och lång sikt. Vissa saker kan man ändra över dagen andra kräver investeringar.

– Man behöver planer men det allra viktigaste är att få alla att ändra sitt beteende, säger Patrik.

Ut med Slösa och in med Spara. Att ändra gamla invanda mönster och beteenden görs inte med ett fingernäpp.

Det tar sin tid och Patrik Chruzanders plan är att energibesparing ska vara en stående punkt vid de regelbundna månadsmötena.

”Man kan sammanfatta det hela med okunskap, slentrian och ointresse.”

För Birstaverken blev uppvaknandet en riktig hit. Det enskilda företaget tjänar pengar, miljön sparas och känslan av att kunna bidra till förbättringar är alltid positivt för ett företag.

– Upplägget med flera företag från olika branscher har varit jättebra. Vi har lärt oss av varandra och fått insikt om hur olika energiförbrukningen kan vara i olika branscher.

Under alla förhållanden lönar det sig att spara på energin.

– Att sparar 10 procent på sin omsättning är klirr i kassan för alla företag hur liten omsättning de än har, menar Patrik Chruzander.

Maria Wennberg

Västernorrlands energikontor

Energikoll i små och medelstora företag

– vägledning och checklistor för mer effektiv energianvändning!

”Den här skriften vänder sig till dig som vill lära dig mer om hur du kan arbeta med att effektivisera energianvändningen i små och medelstora företag. Genom att skriften innefattar vägledning, råd och konkreta checklistor kan den fungera som ett stöd i energieffektiviseringsarbetet.”

Energimyndigheten

Spara energi på kontor, i butiker & industrier

På eef.se, Energieffektiviseringsföretagens hemsida, finns tre skrifter som ger bra tips om hur man energieffektiviserar.

<http://eef.se/index.php/fakta>

Gentlemannen som skulle sälja både bilen och huset

Vår gentleman var egentligen lite orolig inför försäljningen av sin ögonsten, bilen. Oroligheten bestod i att den årliga besiktningen på Bilprovningen stod för dörren och den måste ju vara besiktigad annars skulle den bli svår-såld.

Däcken var i det närmaste slut och skulle nog föranleda ett påpekande liksom att ljuset pekade mer mot trädtopparna än vägbanan.

CO² mätningen skulle inte heller överensstämma med de värden som Bilprovningen hade som gränsvärden väl synliga bredvid mätinstrumentet.

Naturligtvis skulle bilen inte gå att sälja med dessa anmärkningar och vår gentleman skulle få göra ett ordentligt avkall på priset alternativt lämna in bilen på verkstad för motsvarande summa.

EN HJÄLPSAM GRANNE kom till undsättning med ett nog så värdefullt tips: Du kan ju fixa det själv på Internet istället – smidigare, tidsbesparande, enklare och framförallt billigare.

Vår gentleman fann vad han sökte efter en stund vid tangentbordet och skred till verket genom att fylla i ett pedagogiskt formulär på skärmen.

Han fyllde i registreringsnummer och färg på bilen samt aktuell mätarställning.

Genomsnittlig bensinförbrukning kunde han enkelt avläsa i färddatorn.

När han kom till däcken blev han lite tveksam men kryssade i OK för de var ju bara nästan slut.

Ljusbilderna då, jo den var lite hög men han hade nog glömt lasta av en del skräp ur bagaget så när det blev gjort skulle säkert det också vara OK. CO²-halten då?

Åja, den lämnades ju in på verkstad ifjol så det var ju åtgärdat och ingen hade ju ändrat några inställningar sedan dess, alltså OK.

MED NÅGRA ANDRA KLICK på tangentbordet rörande närmast löjliga saker som eventuella glapp i framvagn och annat oväntligt kunde han avsluta bilbesiktningen hemma vid skrivbordet – och dagen efter låg besiktningssprotokollet i brevlådan un-

dertecknat av ett företag med åtminstone en certifierad medarbetare.

Ännu tryggare blev mannen när han också såg Swedacs logga på fakturan – alltså ett seriöst företag som står under statens tillsyn varje år.

Och bäst av allt – fakturan var bara på halva beloppet mot Svensk Bilprovning och besiktningssprotokollet var blankt som en spegel.

INFÖR FÖRSÄLJNINGEN av huset hade den hjälpsamme mäklaren upplyst vår gentleman om en massa skyldigheter som säljaren hade att uppfylla innan försäljningen kunde avslutas. Energideklarationen var en sådan men den kunde man förstås avtala bort mellan säljare och köpare upplyste den vänlige mäklaren.

DÄR GICK DOCK gränsen för vår plikttrogne gentleman, avtala bort en lag?

Nej, en energideklaration skulle göras och efter några telefonsamtal fann han en certifierad energiexpert i ett ackrediterat företag som verkade både kunnig och vänlig.

Energiexperten berättade att han skulle göra ett platsbesök i huset för att gå igenom värmesystem, titta på isolering, fönster, dörrar – ja kort sagt att grundligt undersöka huset för att därefter återkomma med värdefulla åtgärdsförslag för att sänka energiförbrukningen och skapa ett bra inomklimat.

Det lät ju bra men det skulle ju inte vara kul att få en energideklaration där det stod att fönstren var i dåligt skick och kanske den gamla oljepannan som varit så pålitlig de senaste 25 åren skulle få stryka på foten till förmån för en värmepump.

Köparen skulle sannolikt också utnyttja situationen och begära en nedsättning av priset eftersom han skulle få göra dessa investeringar för att få en acceptabel energiförbrukning.

Alternativt var det bara för vår gentleman att beställa nya fönster och värmepump men usch vad jobbigt och dyrt.

Vår gentleman bad att få återkomma.

DEN OMTÄNKSAMME grannen hade naturligtvis en lösning även på detta problem – Internet förstas.

Han hittade ett företag med certifierade energiexperter, eller åtminstone en, samt ackrediterat av Swedac – kunde knappast bli bättre.

Formuläret med uppgifter om ägare, fastighetsbeteckning och energiförbrukning var ganska snabbt ifyllt. Okej, förbrukningen av olja var ju lite svårbedömd för tanken var rund, svårt att räkna ut hur mycket som var kvar och han kom inte riktigt ihåg om den var helt tom när han fyllde sist – det fick bli en lite grov uppskattning.

VEDKAMINEN mitt i huset gjorde stor nytta i och med att han eldade både morgon och kväll men det var ju ved från egna skogen och mest för mysighetens skull så det kunde man väl inte kalla för vedeldning – alltså fick det räcka med olja som energiförbrukning tillsammans med lite hushållsel.

Ett snabbt tryck på tangenten sänd – klappat och klart och nästa dag en energideklaration i brevlådan med Boverkets fina logga och utan andra dyra åtgärdsförslag än att byta till lågenergilampor samt tätningsslistor i fönstren och det hade han ju faktiskt redan planerat.

Och bäst av allt – halva priset gentemot han som skulle komma och uppta tid med sitt besök och därefter efterlämna en dyr åtgärdslista.

NATURLIGTVIS är sagan om bilbesiktningen påhittad men för energideklarationen är den faktiskt nästan alldeles sann.

Kåge Schildt